

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор МНУ імені В. О. Сухомлинського

В. Д. Будак

Наказ № 103 від «05» квітня 2017 р.

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Логопедія. Спеціальна психологія»**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

за спеціальністю: 016 Спеціальна освіта

галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка

кваліфікація: Вчитель-дефектолог. Вихователь дітей з вадами психофізичного розвитку, асистент вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням

Миколаїв 2017 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньої програми

«Логопедія. Спеціальна психологія»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

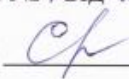
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

Кваліфікація: Вчитель-дефектолог. Вихователь дітей з вадами психофізичного розвитку, асистент вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням.

«РОЗРОБЛЕНО»

Кафедрою спеціальної освіти

(протокол № 7 від 10.06 2017р.)

Завідувач Н. В. Савінова

«ПОГОДЖЕНО»

Навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

(протокол № 6 від 24.02 2017р.)

Голова І. П. Парфентьева

Навчально- методичною комісією університету

(протокол № 8 від 15.03. 2017р.)

Голова Н. І. Василькова

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою (науково-методичною комісією спеціальності 016 Спеціальна освіта) у складі:

1. Савінова Наталія Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

2. Кисличенко Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

3. Серeda Ірина Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Шепель Олег Геннадійович, директор Державної реабілітаційної установи «Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Мрія», доктор філософії в галузі державного управління.

2. Куза Ірина Миколаївна, вчитель-логопед ДНЗ №67.

3. Волошина Ольга Борисівна, вчитель-логопед вищої категорії, директор ЗДО №85.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 016 Спеціальна освіта

1 – Загальна характеристика	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського Факультет педагогіки та психології Кафедра спеціальної освіти
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Кваліфікація: Вчитель-дефектолог. Вихователь дітей з вадами психофізичного розвитку, асистент вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням
Офіційна назва освітньої програми	Логопедія. Спеціальна психологія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання: 3 роки та 10 місяців
Наявність акредитації	Сертифікат АД № 1597076 від 09.11.17 р., термін дії до 01.07.2020 р.
Цикл/рівень	Перший (бакалаврський) рівень: НРК – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	На базі повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://mdu.edu.ua/
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка компетентних конкурентоспроможних фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти, здатних до продукування нових ідей, розв’язання комплексних діагностичних, реабілітаційних, консультативно-просвітницьких, корекційно-освітніх завдань на основі оволодіння методологією і практикою корекційно-педагогічної діяльності.	

3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	01 Освіта/Педагогіка, 016 Спеціальна освіта
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Підготовка до професійної діяльності у загальноосвітніх, загальноосвітніх закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням, загальноосвітніх спеціальних закладах. Акцент на формуванні загальних та спеціальних компетентностей у сфері логопедії та спеціальної психології.
Особливості програми	Програма має дидактично-практичну спрямованість. Особливістю ОП є організація процесу навчання здобувачів вищої освіти з позиції системного, компетентнісного, студентоцентрованого, індивідуально зорієнтованого підходів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами завдяки поєднанню блоків педагогічних і психологічних дисциплін, що ґрунтуються на наукових і практичних досягненнях у сфері логопедії, спеціальної педагогіки та психології та орієнтація на подальшу професійну діяльність.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Сфера працевлаштування – загальноосвітні і спеціальні навчальні заклади, позашкільні навчальні заклади, реабілітаційні центри, заклади системи МОН, МОЗ, Міністерства праці та соціальної політики тощо. Здійснюється замовником (працедавцем) на посаді вчителя-дефектолога (відповідно до спеціалізації), консультанта-дефектолога, вихователя дітей з порушеннями психофізичного розвитку, асистента вчителя загальноосвітнього навчального закладу з інклюзивним та інтегрованим навчанням, учителя-реабілітолога. Професійні назви робіт (згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій ДК 003:2010): вчитель-дефектолог; вихователь дітей з вадами психофізичного розвитку; асистент вчителя з корекційної освіти; асистент вчителя-логопеда; асистент вихователя соціального по роботі з дітьми-інвалідами;

	асистент вчителя (асистент вчителя загальноосвітнього навчального закладу); асистент вчителя-дефектолога.
Подальше навчання	Можливе продовження навчання на другому (магістерському) рівні для здобуття ступеня «Магістр» .
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Загальний стиль навчання – особистісно-орієнтований, на засадах компетентнісного, практико-орієнтованого, технологічного підходів. Лекційні курси передбачають проблемний, інтерактивний виклад матеріалу, поєднуються з семінарами та лабораторними заняттями. Переважно навчання відбувається в групах з використанням інформаційно-комунікаційних засобів навчання та навчання іноземною мовою, інноваційних форм роботи, методів навчання. Аудиторні форми навчання поєднуються з поза-аудиторною самостійною роботою студентів (індивідуальні науково-дослідницькі та творчі завдання, проекти та ін.), написанням курсових робіт, проходженням кількох видів практики, формами контролю.
Оцінювання	Накопичувальна система, що передбачає оцінювання студентів за всіма видами аудиторної та поза-аудиторної навчальної діяльності. Загальне оцінювання здійснюється за результатами поточного, проміжного та підсумкового (заліки, екзамени) контролю, державної підсумкової атестації. Використовуються усні, письмові та дистанційні форми контролю.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально-реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Особистісні: ЗК-1.1. <i>Світоглядна компетентність.</i> Здатність до розуміння предметної області професійної діяльності; володіння науковим світоглядом; знання основних теорій, концепцій, вчень, які формують наукову картину світу; вміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності. ЗК-1.2. <i>Морально-етична компетентність.</i> Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі

загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи); знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності.

ЗК-1.3. Функціонально-поведінкова компетентність в спеціальній освіті. Здатність до виконання власних професійно-функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час освітньої та професійної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків.

ЗК-1.4. Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції фахівця-дефектолога, вихователя дітей із порушеннями психофізичного розвитку, асистента вчителя. Повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей. Знання найвидатніших культурних здобутків України; уміння застосовувати культурологічні знання на практиці; естетичний досвід.

ЗК-1.5. Міжособистісна взаємодія. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, дітьми без та з порушеннями психофізичного розвитку та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення корекційно-педагогічних і навчально-реабілітаційних ситуацій і конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

ЗК-1.6. Адаптивна. Здатність до адаптації в корекційно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають корекційне навчання, розвиток і виховання та навчальну реабілітацію дітей дошкільного, шкільного віку і підлітків, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.

ЗК-1.7. Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє ефективності корекційно-реабілітаційного процесу, розвитку й саморозвитку особи з порушеннями психофізичного розвитку, творчому підході до корекційно-реабілітаційного навчально-виховного процесу в спеціальних і загальноосвітніх закладах, навчально-реабілітаційних центрах. Здатність оцінювати результати корекційно-педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності корекційного процесу в закладах Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я і Міністерства праці і соціальної політики; здатність до корекційно-педагогічної і навчально-реабілітаційної рефлексії.

ЗК-2. Соціальні:

ЗК-2.1. Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод громадян, зокрема осіб із порушеннями психофізичного розвитку; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України, (знання конституційних прав і обов'язків; уміння налагоджувати міжособистісні відносини; досвід соціальної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності).

ЗК-3. Інструментальні:

ЗК-3.1. Комунікативна компетентність. Здатність спілкуватися державною мовою та володіння необхідним лексичним мінімумом іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності. Знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в спеціальності.

	ЗК-3.2. Дослідницько-праксеологічна компетентність. Здатність визначати, виявляти та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі корекційно-педагогічної діяльності. Знання основних методів наукового пошуку; вміння узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, оформлювати і презентувати результати наукової діяльності відповідно вимог в процесі корекційно-педагогічної та навчально-реабілітаційної діяльності. ЗК-3.3. Здоров'язбережувальна компетентність. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно-освітньому, навчально-реабілітаційному середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами. ЗК-3.4. Інформаційно-комунікаційна (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини задля розв'язання абілітаційних, корекційних, реабілітаційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті. ЗК-3.5. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку; чинним нормативним забезпеченням спеціальної освіти тощо. ЗК-3.6. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема корекційно-педагогічної (за всіма нозологіями), з різних джерел та формулювання логічних висновків.
Професійні (спеціальні фахові)	СК-1. Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з

компетентності (СК)	обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності. СК-2. Спеціально-методична (відповідно нозології). Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння добирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів; формування системи дидактико-методичних знань і умінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб із порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах, реабілітаційних установах тощо. СК-3. Комунікативно-педагогічна (відповідно нозології). Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію. СК-4. Проектувальна (загальна та з урахуванням нозології). Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей особи; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням
---------------------	---

вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

СК-5. Організаційна(відповідно нозології). Здатність до застосування знань основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організовувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій.

СК-6. Психологічна компетентність (відповідно нозології). Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дітей як суб'єктів навчального, корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, спеціально-психологічна, нейропсихологічна, психолінгвістична тощо.

Здатність до застосування знань про психологічні механізми навчання та виховання дитини задля забезпечення спрямованої соціалізації та інтеграції особистості з порушеннями психофізичного розвитку.

СК-7. Медико-біологічна компетентність (загальна та відповідно до нозології). Здатність до застосування професійних медико-біологічних знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту корекційного, навчально-реабілітаційного процесу відповідної освітньої галузі. Здатність оцінити структуру дефекту при психофізичних порушеннях (мовлення, інтелекту, функцій опорно-рухових та сенсорних систем); потенційні можливості розвитку різних сторін особистості кожної з категорії дітей з такими вадами; здатність оцінити клініко-фізіологічні особливості і закономірності фізичного і психічного розвитку дітей з мовленнєвими, сенсорним, інтелектуальними порушеннями.

Складниками медико-біологічної компетентності є анатоμο-фізіологічна, генетична, неврологічна, клінічна, психопатологічна тощо (складники компетентності заповнюються відповідно до нозології).

СК-8. Корекційно-зорієнтована компетентність. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання вад психофізичного

	розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння методами та засобами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організовувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах закладів, підпорядкованих МОН, МООЗ, Міністерству праці та соціальної політики.
7 – Програмні результати навчання	
	ПРН 1. Застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій . ПРН 2. Організовувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку. ПРН 3. Вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу. ПРН 4. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу. ПРН 5. Сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності . ПРН 6. Організовувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрований колектив.

	ПРН 7. Здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу. ПРН 8. Використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів. ПРН 9. Використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання, спеціальну апаратуру. ПРН 10. Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями). ПРН 11. Систематично підвищувати свою кваліфікаційну компетентність. ПРН 12. Постійно вивчати літературні та інші інформаційні джерела за профілем підготовки і суміжними питаннями. ПРН 13. Застосовувати найновіші досягнення в спеціальній освіті, здійснювати науково-дослідницьку та методичну діяльність. ПРН 14. На практиці застосовувати знання з охорони праці. ПРН 15. Проводити лекційну та пропагандистську роботу з метою профілактики та подолання відхилень у розвитку дітей. ПРН 16. володіти культурою спілкування, його формами, способами, вербальними і невербальними засобами.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Якісний склад науково-педагогічних працівників, які здійснюють професійну підготовку бакалаврів освітньої програми «Логопедія. Спеціальна психологія», відповідає ліцензійним умовам. Освітній процес забезпечують науково-педагогічні працівники кафедри спеціальної освіти та інших кафедр університету, серед яких доктори, кандидати наук, професори, доценти, старші викладачі. Викладачі, які забезпечують реалізацію освітньої програми, мають відповідну базову освіту, необхідну кількість публікацій у фахових та наукометричних виданнях, є авторами монографій та навчально-методичних посібників. Усі науково-педагогічні працівники систематично підвищують свою кваліфікацію у вищих навчальних закладах та науково-дослідних установах, беруть участь у науково-практичних конференціях різного рівня.

Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення професійної підготовки бакалаврів освітньої програми «Логопедія. Спеціальна психологія» відповідає ліцензійним умовам. Викладання навчальних дисциплін освітньої програми здійснюється в аудиторіях та спеціалізованих кабінетах, які оснащені належним обладнанням та установками. Крім приміщень загального використання, за кафедрою спеціальної освіти закріплено аудиторії спеціального призначення: лабораторія логопедії, кабінет спеціальної педагогіки та спеціальних методик, кабінет психолого-педагогічної діагностики та корекції. Площі приміщень, які використовуються у навчальному процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам пожежної безпеки. Комп'ютерні класи підключені до локальної комп'ютерної мережі університету і глобальної комп'ютерної мережі Інтернет, працює університетський Web-сервер навчального процесу. Кафедра має достатнє за площею приміщення для професорсько-викладацького складу та допоміжного персоналу, яке відповідає санітарно-гігієнічним вимогам і чинним нормативам. Кожний викладач має постійне робоче місце. Технічні засоби навчання: три комп'ютери, відеокамера, фотоапарат, ноутбук, екран для проектування і проектор, таблиці, карти, плакати, схеми. Забезпечення навчальною та науковою літературою студентів і викладачів здійснює бібліотека Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського та читальний зал. Наявний значний бібліотечний фонд кафедри з навчальної та навчально-методичної літератури.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Студенти, що опановують освітню програму «Логопедія. Спеціальна психологія», мають можливість користуватися фондами бібліотеки Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського: абонементів навчальної та методичної літератури та читальної зали. До надходжень бібліотеки входять підручники, навчальні посібники, періодичні фахові видання, довідкова та інша навчальна література. Обсяг фондів є достатнім для самостійної та індивідуальної роботи студентів денної та заочної форми навчання. Студенти мають можливість користуватися фондами електронної бібліотеки, до складу якої входять наукові та

	науково-методичні публікації викладачів університету, а також провідних вітчизняних і зарубіжних науковців. Для методичного забезпечення навчального процесу підготовки фахівців ОКР «бакалавр» спеціальності 016 Спеціальна освіта наявні необхідні документи та матеріали, які затверджені в установленому порядку: програми з нормативних і вибіркових навчальних дисциплін; програми практик; завдання для самостійної роботи студентів; методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання курсових робіт; інструктивно-методичні матеріали до семінарських і практичних занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін; комплекти тестових завдань для підсумкового контролю; критерії оцінювання знань.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	—
Міжнародна кредитна мобільність	—
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	—

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкова частина			
ОК. 01	Історія і культура України	3	залік
ОК. 02	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	екзамен
ОК. 03	Філософія	3	екзамен
ОК. 04	Університетські студії	3	залік
ОК. 05	Іноземна мова	8	екзамен\залік
ОК. 06	Психологія (загальна, вікова, педагогічна, дитяча)	14	екзамен\залік
ОК. 07	Педагогічна деонтологія, риторика, культура мовлення корекційного педагога	6	екзамен
ОК. 08	Механізми і клініка мовленнєвих, сенсорних та інтелектуальних порушень	7	екзамен\залік
ОК. 09	Логопедія і неврологічні основи логопедії	43	екзамен\залік
ОК.10	Загальна, вікова та педагогічна логопсихологія	8	екзамен\залік
ОК.11	Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики	7	екзамен\залік
ОК.12	Педагогіка (загальна, педагогічна творчість, теорія та методика виховання дітей з вадами мовлення)	12	екзамен\залік
ОК.13	Інформаційні технології та технічні засоби корекційного навчання	4	екзамен
ОК.14	Спеціальна методика розвитку мовлення і початкового навчання мови	8	екзамен\залік
ОК.15	Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень і навчання математики	7	екзамен
ОК.16	Спеціальна методика фізичного виховання	3	екзамен
ОК.17	Анатомія, фізіологія, патологія дітей та основи генетики	3	екзамен

ОК.18	Невропатологія	3	екзамен
ОК.19	Перша медична допомога та гігієна у системі спеціальної освіти	4	залік
ОК.20	Психопатологія і психотерапія	3	екзамен
ОК.21	Курсова робота	1	залік
ОК. 22	Курсова робота	3	залік
ОК.23	Волонтерська практика	4	залік
ОК.24	Виробнича логопедична практика у ДНЗ	7	залік
ОК.25	Виробнича фахова практика у спеціальних закладах освіти та РЦ	13	залік
		180	
<i>Вибіркова частина</i>			
<i>Навчальні дисципліни загальної підготовки</i>			
ВД. 1.1.	Вибіркова дисципліна 1.1.	3	екзамен\залік
<i>Навчальні дисципліни спеціальної (фахової) підготовки</i>			
ВД.2.1.	Вибіркова дисципліна 2.1.	3	залік
ВД.2.2.	Вибіркова дисципліна 2.2.	3	екзамен
ВД.2.3.	Вибіркова дисципліна 2.3.	3	залік
ВД.2.4.	Вибіркова дисципліна 2.4.	12	залік/екзамен
ВД.2.5.	Вибіркова дисципліна 2.5.	3	залік
ВД.2.6.	Вибіркова дисципліна 2.6.	3	залік
ВД.2.7.	Вибіркова дисципліна 2.7.	3	залік
ВД.2.8.	Вибіркова дисципліна 2.8.	3	екзамен
ВД.2.9.	Вибіркова дисципліна 2.9.	3	залік
ВД.2.10.	Вибіркова дисципліна 2.10.	3	залік
ВД.2.11.	Вибіркова дисципліна 2.11.	3	залік
ВД.2.12.	Вибіркова дисципліна 2.12.	3	залік
ВД.2.13.	Вибіркова дисципліна 2.13.	3	залік
ВД.2.14.	Вибіркова дисципліна 2.14.	3	екзамен
ВД.2.15.	Вибіркова дисципліна 2.15.	3	екзамен
ВД.2.16.	Вибіркова дисципліна 2.16.	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:		240	

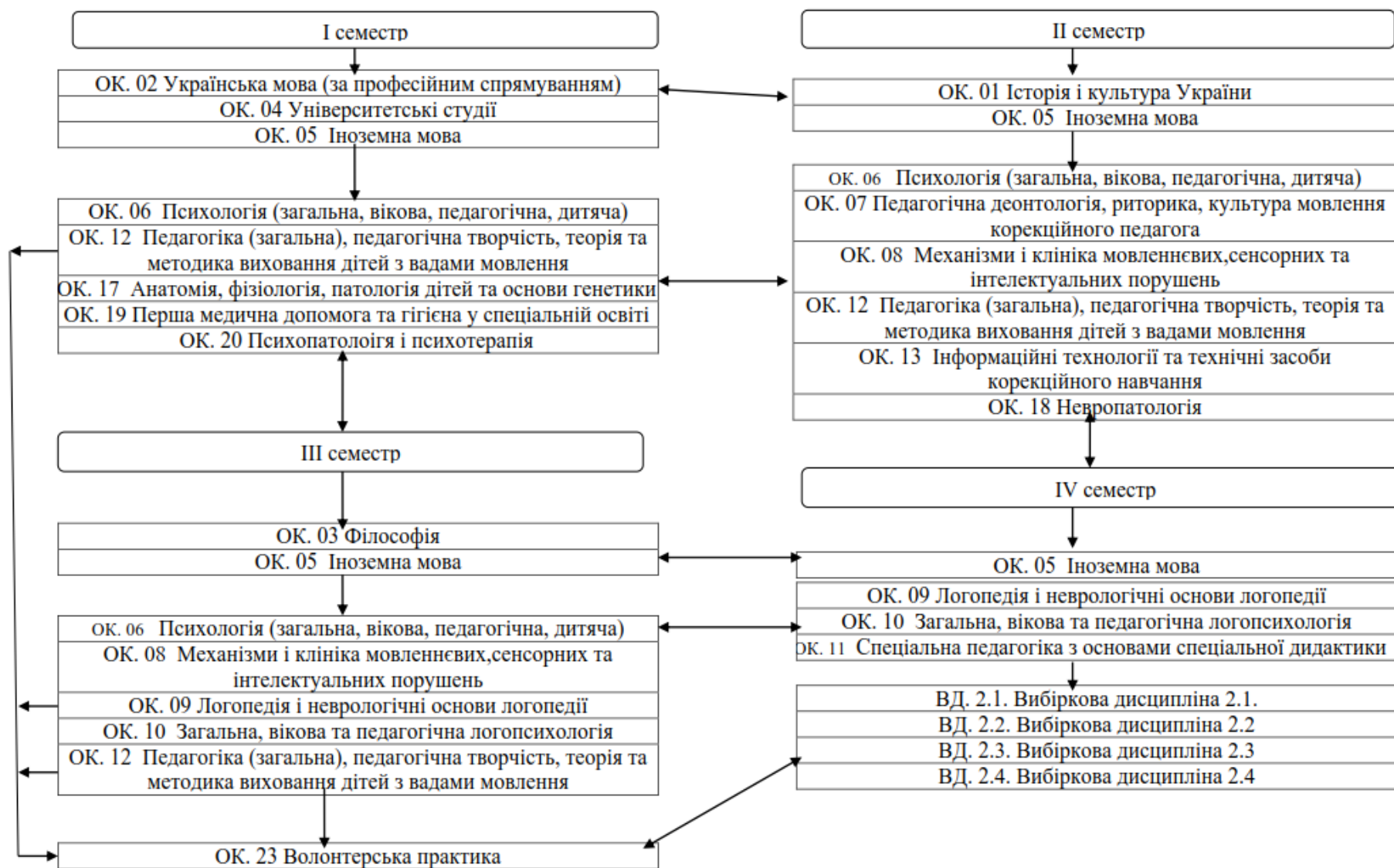
Вибіркові дисципліни

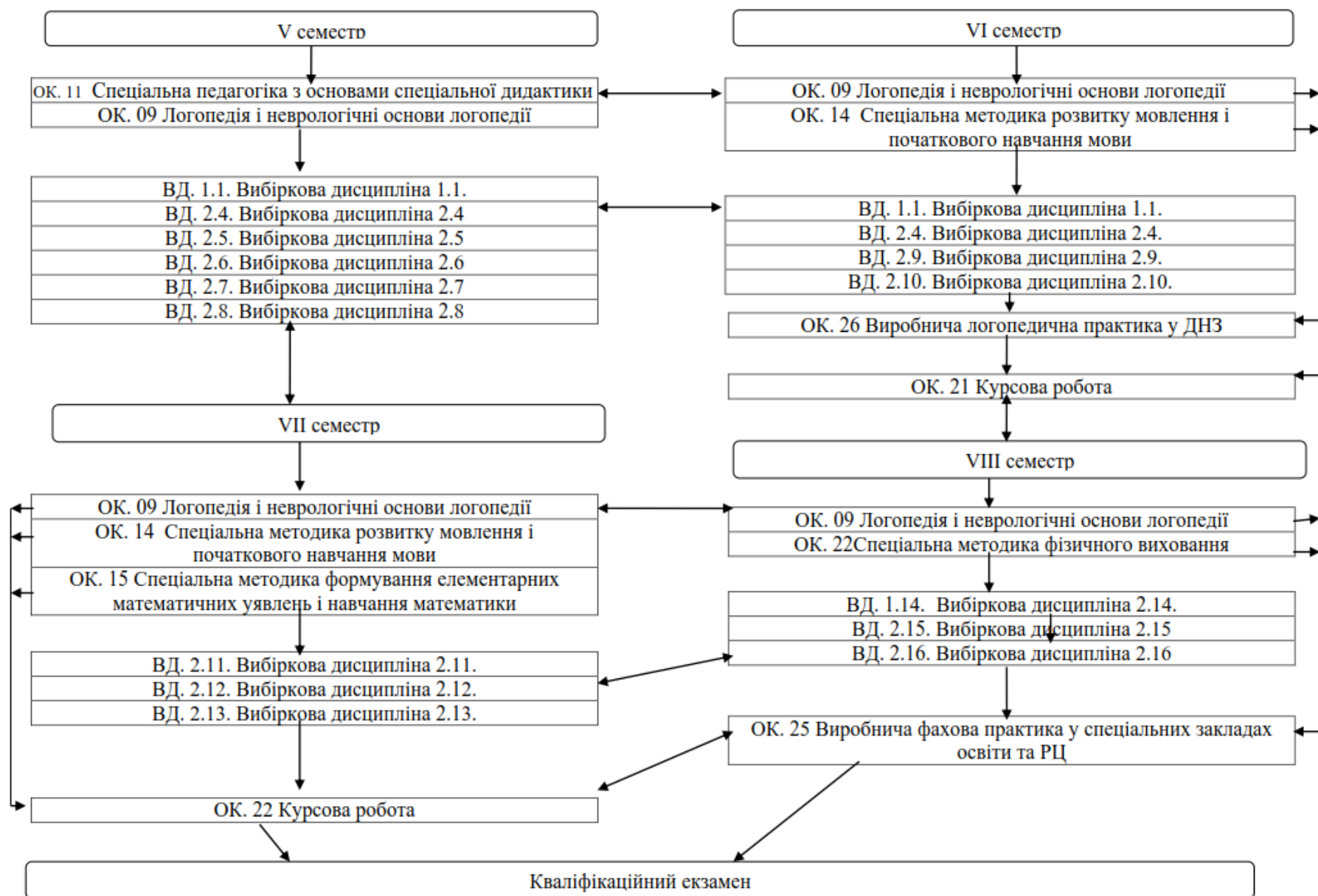
Дисципліни	Кількість кредитів
Блок загальноосвітніх дисциплін	
Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	3
Релігієзнавство	3
Етика та естетика	3
Блок. Спеціальна педагогіка	
Перелік вибірових дисциплін 1	
Спецкурс «Організація ігрової діяльності дітей з психофізичними вадами».	3
Волонтерська діяльність	3
Порівняльна педагогіка	3
Блок. Основи інклюзії	
Перелік вибірових дисциплін 2	
Інклюзивне навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку	3
Психологія інклюзивної освіти	3
Психолого-педагогічний супровід батьків дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання	3
Блок. Мовознавчі студії	
Перелік вибірових дисциплін 3	
Дитяча дошкільна література та виразне читання	3
Малі фольклорні форми у логопедичній роботі	3
Порівняльна фонетика	3
Блок. Спеціальна практична психологія	
Перелік вибірових дисциплін 4	
Спеціальна психологія	12
Арт-технології та арт-терапія	12
Психотерапевтичні технології у роботі з дітьми з ТПМ	12
Блок. Логодидактика	
Перелік вибірових дисциплін 5	
Спецсемінар «Організація роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення»	3
Історія логопедії і логодидактики	3
Логодидактика	3
Блок. Соціально-правові студії	
Перелік вибірових дисциплін 6	
Корекційно-реабілітаційні служби та соціально-правове забезпечення	3
Самовиховання і саморегуляція особистості	3
Психолого-педагогічний патронаж та індивідуальне навчання	3

Блок. Психодіагностика	
Перелік вибірових дисциплін 7	
Психодіагностика та технології проведення психологічних тренінгів у спеціальних та інклюзивних закладах	3
Аутологія	3
Історія спеціальної психології	3
Блок. Інклюзивне навчання	
Перелік вибірових дисциплін 8	
Організація роботи інклюзивних ресурсних центрів та методи відбору у спеціальні заклади	3
Дидактика інклюзивного навчання	3
Нормативно-правові основи інклюзивного навчання	3
Блок. Психологічний практикум	
Перелік вибірових дисциплін 9	
Організація психологічної служби в закладах для дітей з порушеннями психофізичного розвитку	3
Практична спеціальна психологія	3
Професійна рефлексія	3
Блок. Професійні студії	
Перелік вибірових дисциплін 10	
Психолінгвістика	3
Корекційна андрагогіка	3
Професійна етика	3
Блок. Сучасні логотехнології	
Перелік вибірових дисциплін 11	
Спецсемінар «Організація роботи з дітьми із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення»	3
Дистанційне навчання осіб з особливими потребами	3
Практичні логопедичні студії	3
Блок. Логопедичний практикум	
Перелік вибірових дисциплін 12	
Логоритміка та ігри в логопедичній роботі із дітьми з тяжкими порушеннями мовлення	3
Музичні дидактичні ігри в роботі з дітьми із заїканням	3
Технологічні особливості проведення артикуляційної гімнастики	3
Блок. Логокорекція	
Перелік вибірових дисциплін 13	
Фізична реабілітація та логопедичний масаж у роботі із дітьми з тяжкими порушеннями мовлення	3
Засоби корекції артикуляційної моторики	3
Оздоровчі технології в логопедії	3
Блок. Спеціальна дидактика	
Перелік вибірових дисциплін 14	

Спеціальна методика ознайомлення з природничим та суспільним довкіллям	3
Організація корекційно-розвивального середовища	3
Організація розвивальних центрів в інклюзивних класах	3
Блок. Психолого-педагогічні студії	
Перелік вибірових дисциплін 15	
Організація наукових досліджень у спеціальній педагогіці	3
Конфліктологія	3
Педагогічний експеримент	3
Блок. Спеціальні технології навчання	
Перелік вибірових дисциплін 16	
Спеціальна методика образотворчого та трудового навчання	3
Нетрадиційні техніки зображувальної діяльності	3
Продуктивна діяльність засобами використання нетрадиційних матеріалів	3

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

При організації навчання за кредитною системою використовується рейтингова система оцінювання знань, яка передбачає накопичення балів за виконання усіх запланованих видів робіт.

Система контролю успішності студента містить: поточний, підсумковий та семестровий (академічний) контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять визначаються кафедрою і відображаються у робочій навчальній програмі дисципліни. Вони можуть бути різними: усне опитування, обговорення проблемних питань, розв'язання ситуаційних завдань, тестування, виконання аудиторних та поза-аудиторних контрольних робіт тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання за кожний заліковий кредит. Форма проведення підсумкового контролю може бути різною – письмова та усна, у вигляді тестів тощо, вона затверджується кафедрою і відображається у робочій навчальній програмі.

Результатом вивчення студентами навчальної дисципліни є **семестровий (академічний) контроль**. При семестровому контролі враховуються результати складання підсумкового контролю з дисципліни згідно із структурою залікових кредитів. Семестровий контроль здійснюється також з метою підвищення балів, одержаних за результатами підсумкового контролю.

Для ліквідації студентами академічної заборгованості за підсумковим контролем відводиться по 2 тижні у кожному семестрі.

На семестровий (академічний) контроль графіком навчального процесу передбачено по одному тижню в кожному семестрі.

Підсумки семестрового (академічного) контролю наводяться у відомостях.

Перелік питань для семестрового контролю, що охоплює зміст дисципліни та виноситься на семестровий (академічний) контроль, наводиться в робочій

навчальній програмі. Крім цього, для забезпечення контрольних заходів у програмі містяться такі матеріали:

- тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання та методичні вказівки до їх виконання;
- приклади типових завдань (задач), що виносяться на семестровий (академічний) контроль;
- методи оцінювання поточного і підсумкового контролю, критерії оцінювання тощо.

Варіанти розподілу балів з вивчення навчальної дисципліни, з виконання курсових робіт, практичної підготовки студентів наведені нижче.

Контроль успішності студента здійснюється на наступних засадах. Академічні успіхи студента оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (макс. 100 балів), яка прийнята у МНУ імені В. О. Сухомлинського, з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Організація контролю якості навчального процесу регламентується Положенням з кредитно-трансферної системи організації навчального процесу в МНУ імені В. О. Сухомлинського, затвердженим вченою радою університету. Головною метою системи є цілеспрямована перевірка засвоєння студентами навчальної програми в повному обсязі, проведення усіх форм занять, підготовки спеціалістів в цілому.

Основними принципами і підходами до контролю знань студентів визначено:

- проведення різноманітних видів контролю протягом семестру: поточного, тематичного і підсумкового;
- гласність у проведенні підсумків міжсесійного контролю знань в академічних групах і на потоках студентів.

Система контролю спрямована на:

- тематичний аналіз результатів навчання;
- перевірку якості знань.

У МНУ імені В. О. Сухомлинського впроваджено наступні види контролю студентів:

Вхідний – реалізується перед початком навчання з метою виявлення початкового рівня підготовки студентів, їх інтелектуальних можливостей та психофізичних параметрів. Його проводять викладачі згідно з розробленими на кафедрі тестами та переліком питань усного опитування. Підсумки вхідного контролю враховуються в ході навчального процесу.

Поточний – найбільш поширений і найбільш ефективний вид контролю, який здійснюється систематично за планами, і має на меті оцінку якості навчального процесу та його результатів, виявлення труднощів, оперативного корегування процесу навчання. Він застосовується під час навчальних занять, семінарів, співбесід. Складовою частиною поточного контролю є аудиторні письмові контрольні роботи, тестування, контрольні опитування, домашні індивідуальні завдання, реферати та курсові роботи. Питання до тестів, тексти контрольних робіт, індивідуальних завдань, теми рефератів та курсових робіт обговорюються та затверджуються на засіданнях кафедри. Стан навчання за результатами поточного контролю обговорюється на засіданні кафедри 1-2 рази за семестр. Пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу узагальнюються деканатом і подаються до ректорату.

Підсумковий – оцінка рівня опрацювання студентом теоретичного та практичного матеріалу у межах окремого залікового кредиту, успішності виконання контрольних робіт, тестів тощо. При підсумковому контролі оцінюється рівень теоретичної та практичної підготовки студента із залікового кредиту, результати контрольних робіт, комп'ютерних чи письмових тестів тощо. Форма проведення підсумкового контролю може бути письмовою або усною.

Підсумковий за дисципліну – оцінка, що виставляється як середньозважене урахування всіх оцінок за залікові кредити. Підсумкова оцінка за дисципліну може перескладатися з метою її підвищення за бажанням студента в період проведення тижнів академічного контролю.

Семестровий (академічний) – остаточна оцінка, яка виставляється як середньозважена за результатами підсумкового контролю та з урахуванням перескладання студентом дисципліни з метою підвищення оцінки у період тижнів академічного контролю.

Кожна навчальна дисципліна має конкретний перелік робіт, які студент зобов'язаний виконати, та критерії їх оцінювання, що визначаються кафедрою та сформульовані у робочій навчальній програмі дисципліни.

Для дисциплін, які вивчаються більше одного семестру, оцінювання досягнень студента за 100-бальною шкалою здійснюється у кожному семестрі. Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється як середньозважена за результатами всіх модулів, що вивчалися під час обох семестрів.

Семестровий екзамен або залік з навчальної дисципліни не є обов'язковим для студента, який склав завдання всіх кредитів та за їх результатами атестований державними оцінками «задовільно», «добре» або «відмінно». В такому разі йому зараховується як семестрова (академічна) оцінка за накопичувальною системою (бально-рейтинговою шкалою), тобто підсумкова оцінка за дисципліну.

Екзамен, як правило, складають студенти, які не набрали протягом семестру необхідної для позитивної оцінки суми балів, а також ті, які мають бажання підвищити свій рейтинг (бали).

Оцінка знань студентів за підсумками складання іспитів та диференційованих заліків здійснюється за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

«Відмінно» ставиться у разі, коли студент глибоко та твердо засвоїв весь програмний матеріал, повністю, послідовно, грамотно і логічно його викладає, тісно пов'язує теорію з практикою, може відповісти на будь-яке запитання при зміні його форми, вільно вирішує завдання, задачі та ін., показує знання монографічного матеріалу, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних робіт, виявляє

уміння самостійно викладати та узагальнювати матеріал, не припускаючись помилок.

«Добре» – коли студент твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих помилок у відповіді на питання, може правильно використати теоретичні положення і володіє необхідними навичками при виконанні практичних завдань.

«Задовільно» – коли студент засвоїв тільки основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді, недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладанні програмного матеріалу та має певні труднощі при виконанні практичних робіт.

«Незадовільно» – коли студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, має значні труднощі при виконанні практичних робіт.

Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано»).

«Зараховано» – коли студент виконав всі види робіт, які передбачені навчальним планом на семестр, знає програмний матеріал, уміє орієнтуватися в основних питаннях та категоріях даного курсу, користується ними при рішенні практичних задач.

«Незараховано» – коли студент не виконав всі види робіт, які передбачені навчальним планом на семестр, не знає програмний матеріал, не орієнтується в основних питаннях та категоріях даного курсу, не вміє користуватися ними при рішенні практичних задач.

Бальна шкала рейтингової оцінки

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	За шкалою	
		національною	бально-рейтинговою
1	2	3	4
A	Відмінно – відмінне виконання роботи, відповідь без помилок	5 (відмінно)	90-100
B	Дуже добре – виконання роботи з незначними помилками (до 5%)	4 (добре)	80-89
C	Добре – взагалі правильна робота, відповідь з кількома незначними помилками (до 10%)		70-79
D	Задовільно – непогано, але з певною кількістю помилок, які не заважають достатньо повному висвітленню питання, відповіді (до 25%)	3 (задовільно)	65-69
E	Достатньо – виконання робіт задовольняє мінімальні критерії для позитивної оцінки (до 40%)		60-65
FX	Незадовільно – потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки	2 (незадовільно)	35-59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота для отримання позитивної оцінки		1-34

Якщо студент отримав семестрову (академічну) оцінку менше 35 балів (оцінка F за ECTS), то у нього виникає академічна заборгованість, ліквідувати яку він може лише під час перескладання екзамену комісії.

Державна атестація фахівців за I (бакалаврським) рівнем за освітньо-професійною програмою спеціальності 016 «Спеціальна освіта», які навчаються у МНУ імені В. О. Сухомлинського, проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості вирішення випускниками задач діяльності, що

передбачені даною ОКХ, та рівня сформованості компетенцій вирішувати задачі діяльності, які можуть виникнути.

Нормативною формою державної атестації фахівців за I (бакалаврським) рівнем за освітньо-професійною програмою спеціальності 016 «Спеціальна освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» є комплексний кваліфікаційний екзамен.

На державну атестацію виносяться система компетенцій, що визначена в освітньо-кваліфікаційній характеристиці, та відповідні блоки кредитів, що складають нормативну частину змісту освітньо-професійної програми підготовки фахівця. Нормативні форми державної атестації студентів встановлюються відповідно до чинних норм підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» – складання комплексного кваліфікаційного екзамену.

Форми державної атестації для бакалаврів можуть містити додатково тестовий контроль.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним компонентам освітньої програми

	ОК 01	ОК 02	ОК 03	ОК 04	ОК 05	ОК 06	ОК 07	ОК 08	ОК 09	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25
ПРН 1							+	+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 2						+				+										+	+	+		+	+
ПРН 3									+	+	+			+	+	+							+	+	+
ПРН 4						+			+	+				+	+	+				+	+	+	+	+	+
ПРН 5						+			+	+		+		+	+	+				+			+	+	+
ПРН 6						+			+	+	+	+		+	+	+				+			+	+	+
ПРН 7											+	+		+	+	+							+	+	+
ПРН 8											+	+		+	+	+							+	+	+
ПРН 9								+	+	+			+								+	+			
ПРН 10		+	+			+	+	+	+		+	+		+	+	+							+	+	+
ПРН 11				+	+		+		+	+										+				+	+
ПРН 12	+	+	+	+	+								+				+	+			+	+			
ПРН 13								+	+	+			+	+	+	+				+	+	+	+	+	+
ПРН 14						+											+		+				+	+	+
ПРН 15	+						+	+	+	+	+						+	+	+	+			+	+	+
ПРН 16		+		+	+	+	+		+				+										+	+	+

Керівник проектної групи _____

Н.В.Савінова

10.02.2017р.

